

IT-TIELET HADD MATUL IS-SENA (2018) IZ-ZMIEN LI JIDDOMINANA

Contributed by Frans Galea
Saturday, 20 January 2018

Din

hija il- Liturgija tat-Tielet Hadd matul is-Sena (2018) bi hsibijiet min Joe Rapa.

Il-Litur!ija

tal-Kelma tat-Tielet &add Matul is-Sena se tkellimna dwar il-|mien. Illum il-bniedem m’g'andekx g'alfejn twissih jew twiddu fuq il-|mien, almenu fejn jid'lu l-'wejje! tad-dinja! Il-bniedem sar obsessjonat bi-|mien, bil-'in dejjem g'addej. Il-|mien sar toqol, b’wi l-arlo!! donnu jrid jinkina, donnu l-argu|in, l-g'assies ta’ fuqna li jfaqqag'lna l-frosta kull meta nitlajjaw xi ftit.

Bil-progress

kollu tal-bniedem, bit-teknolo!ija li f’sekonda tag'millu dak li kien je'odlu jum s'i' biex jag'mlu qabel, xorta wa'da l-'ajja saret !ennata, mg'a!!la wisq, anzi tellieqa kontra l-'in u donnu li dak l-imbierak arlo!! j!ri iktar minn kul'add. Staqsu lill-mara, li barra li tmur ta'dem daqs ra!el, trid issajjar, tnaddaf, titfa’ l-'asla fil-magna... “Stress” saret kelma li kul'add jaf xi tfisser.

Il-“|mien”

huwa 'olqien tal-mewt. Fejn m’hemmx mewt m’hemmx |mien; hemm l-eternità fejn il-|mien j!li maqtul, g'ax kollox hu bla tmiem. Allura, billi da'let il-mewt fl-esperjenza tal-bniedem, il-'ajja g'andha tmiem fuq din l-art u saret qisha sufarell kollu storbu li jin'araq f’qasir il-|mien. Dari, l-bniedem kien inqas konxju ta’ dan

g'ax kien isib il-'in jag'mel kollox bil-kwiet, ming'ajr g'a!la, kollox bit-temp tieg'u... u l-mara tpo!!i l-borma fuq l-ispiritiera minn kmieni u g'andha sa nofs in-nhar ittekktek. G'alhekk il-bniedem kien ja'seb iktar. Kien iktar spiritwali waqt li illum hu iktar mekkaniku, skorfina f’magna enormi li jg'idulha “ekonomija”. Dan qed ji!ri mad-dinja kollha.

Bl-liri u l-fernejja kollha tieg'u, il-bniedem jaf li fl-a"ar mill-a"ar se j'alli kollox warajh, biex ikomplu jit'abtu b'alu u iktar minnu dawk li g'ad iridu ji!u. X’!enn! Tant ta'bit g'all-'wejje! li jg'addu, biex imbag'ad tkaxkir is-sieq u n'allu g'all-g'ada dak li kapa i jiskon!ra l-|mien, dak li jista’ jakkwistalna l-eternità, &ajja bla tmiem, g'al dejjem. Il-bniedem ji!ri wara r-ri' bla ma jista’ jaqbd u jikkontrollah. Imma hemm Wie'ed li reba' il-|mien g'ax reba' il-mewt u dan hu esù ta’ Nazaret, il-Kristu, il-Mibg'ut mill-Missier f’din il-pjaneta mi!nuna u aljenata. Min ja'raq il-'in, il-|mien, ji!ri warajH biex jiskopriH, jag'rfu u jsir jafu personalment... dan ikun sab is-sens ta’ kollox.

Dijo!ene kien filosofu Grieg pagan, imma g'aref sew. Waqt li madwaru n-nies kul'add alenija iffissati f’dak li jkunu qed jag'mlu, hu telaq kollox, sab tank u mar jg'ix fih. Induna li fil-fatt il-bniedem ffit g'andu blonnijiet. &afna affarijiet jiedhom hu biex tg'abba b’toqol immens li ming'alih kien se j'affflu l-'ajja. Kellu drawwa li f’nofs in-nhar, fl-eqqel tad-dawl, kien jixg'el fanal u jo'rol idur mal-belt, donnu qed jg'arrex g'al xi 'ala. In-nies kienet titbissew g'ax kemm kemm ma kinux ja'sbu li hu mi!nun. Kienu jg'idulu: “Dijoegene, x’int tfittex bil-fanal mixg'ul f’nofs in-nhar” U kien iwie!eb: “Qed infittex bniedem; imma kemm hu diffi li ssib wie'ed” Kien qed ifittex xi 'add li kien daqshekk mo"u f’loku li kien kapa i jinduna b’dak li hu tassew importanti fil-'ajja.

L-Ewwel
Qari

L-istorja tal-Profeta ona !ennitna minn mindu konna |g'ar. Kemm pin!ejna stampi ta’ ona u l-'uta kbira, kbira! Hi storja mimlija g'erf. Mhix xi “fairy tale”. Kull wie'ed minnha jiltaqa’ mal-'uta li tie'du fejn irid Alla, wara li g'al |mien twil inkunu tbegeg'dna minnu. Il-bniedem jixxennaq biex jag'mel lilu nnifsu alla tal-Istorja tieg'u, imma hu mhux Alla. F’xi 'in tili l-'uta, ta't forma jew o'ra, li tibilg'u u !lorru, g'all-lid tieg'u, lejn ir-Rieda ta’ Alla l-veru.

Imma

I-verità prin ipali tar-rakkont hi li hemm salvazzjoni g'al kull ma'luqa, u mhux g'all-poplu Lhudi biss, kif kienu ja'sbu dawn. Niniveh, Mosul tal-lum fl-Iraq, kienet belt enormi g'al dak il-|mien. Belt pagana. Ilrael kien il-poplu ta'’ Alla, imma l-Mulej kien jimpurtah minn Niniveh wkoll, anke jekk din, b'ala l-kapitali tal-Imperu tal-Assirja, 'afna drabi kienet theddida enormi g'all-poplu mag'|ul tieg'u. Mhux biss ried isalvaha, imma ried jag'mel dan ’ur!enza, g'ax il-|mien kien qed jag'fas. Erbg'in jum u Niniveh issir 'erba!

Dan hu

tassew il-|mien li jg'odd, u mhux li ni!enu biex in'axxnu l-!account” il-bank! Erbg'in jum, u jien u int jista'’ jkun li ninqerdu. Fuq dan ma na'sbux. Kollox hu prekarju; ma tista'’ ta'lef fuq xejn. Illum hawn, u g'ada...

Niniveh

tibqa'’ mfakkra b'ala l-belt li emmnet lill-profeta li ntbag'tilha fl-a"ar mument. Din hi r-reb'a fuq il-|mien u l-kisba tal-eternità.

Qari

mill-Ktieb tal-Profeta ona. 3, 1-5, 10

U

l-kelma tal-Mulej g'at-tieni darba waslet lil ona u qallu: "Qum, mur f'Ninwè, il-belt il-kbira, u xandrilha li ng'idlek jien." U ona qam u mar f'Ninwè kif qallu l-Mulej. Issa Ninwè kienet belt kbira g'all-a"ar, trid tlitt ijiem biex timxiha. ona, kif da'al il-belt, beda !urnata mixi, ixandar u jg'id: "Erbg'in jum ie'or, u Ninwè ssir 'erba!"

In-nies

ta' Ninwè emmnu f'Alla, nedew sawma u libsu x-xkejjer, mill-kbir sa|-|g'ir. U Alla ra x'g'amlu, kif re!g'u lura minn triqthom il-'a|ina. U Alla ra!a' bdielu mid-deni li qal li kien se jag'mlilhom, u ma g'amlux.

Salm

Responsorjali

Is-Salmista

ta'’ dan is-Salm huwa bniedem li g'araf li l-mien kien misluf lilu biex jinqeda
 bih 'alli jag'raf il-verità ta'’ kollox, jag'raf il-Misteru l-Kbir: minn fejn
 lie; fejn kien sejjer; min 'alaq kollox; g'aliex hawn hu hawn, jie'u n-nifs u
 jg'ix, u mhux 'addie'or floku; x'’sens
 g'andu dan kollu? Huwa l-bniedem li uja
 tajjeb il-mien, u t-tfittxija tieg'u 'aditu g'and Alla, l-g'ajn ta'’ kollox, li
 hu M'abba. Dan hu l-polittivi|mu ta'’ min
 jemmen f'’Alla: g'ax kollox hu ma'luq mill-Im'abba, u l-Im'abba hi l-iktar qawwa
 setag'na li teljisti u li hi qeg'da tmexxi l-Istorja li 'afna drabi ma
 tinftiehemx.

Il-bniedem

jinsab f'’mixja, imma hemm diversi toroq u wa'da biss hi li tie'dok lejn
 l-eternità. G'alhekk is-Salm jokrob lil
 Alla biex jurina t-triq il-vera 'alli ma nkunux boloh u na'lu l-mien li qed
 jinag'talna darba u daqshekk. Min se
 jimxi t-triq ta'’ Alla jekk mhux min g'araf lilu nnifsu u skopra li hu mhu xejn
 u li hu ta'’ min jit'assru u j'enn g'alih?
 Huwa dan li jitlob il-&niena ming'and Alla waqt li l-o'rajn, fis-supervja
 tag'hom, jid'ku, u jkomplu jibnu l-kastelli tag'hom tad-du'an.

Ritornell: Triqatek, Mulej, urini.

Salm
 25

Triqatek, Mulej, g'arrafni,

il-mog'dijiet tieg'ek g'allimni.

Mexxini fis-sewwa tieg'ek u g'allimni,

g'ax int Alla tas-salvazzjoni tieg'i.

Ftakar fil-'niena u t-tjieba tieg'ek,

g'ax huma minn dejjem, Mulej.

Tiftakarx fil-'tjiet u d-dnubiet ta'
|g'o|iti:

inti tajjeb, Mulej; ftakar fija skond
it-tjieba tieg'ek.

Tajjeb u sewwa l-Mulej;

g'alhekk juri triqtu lill-'atja.

Imexxi l-imsejkna fis-sewwa,

jg'Allem lill-fqajrin it-triq tieg'u.

It-Tieni Qari

Iktar minn Dijo!ene, Pawlu kien ixxurtjat g'ax id-Dawl
!ie jiltaqa’ mieg'u. Hu fettex id-Dawl,
veru, imma fettxu fil-Lili, fl-isforzi tieg'u, fil-kapa ità tal-bniedem. Dan b'al meta wie'ed irid jittla skyscraper
enormi ta’ ’l fuq minn mitt sular, bit-tara!
Dan hu t-ta'bit tal-bniedem, tal-Farijej u ta’ Pawlu. Imma Pawlu, u kull Nisrani veru, skopra li
hemm mod ie'or: il-“lift”! Il-“lift”
huwa l-Grazzja ta’ Alla. Il-Grazzja hija
li Alla ji!i jiltaqa’ mal-bniedem u jag'tih b’rigal gratis, b’xejn, bla ma jist'oqlu,
bla ma g'andu g'alfejn jisforza, l-g'arfien tal-Misteru ta’ Kristu li hu
l-Im'abba ta’ Alla.

Santa Terejina tal-Bambin esù g'andha
rakkont 'elu mmens dwar l-inutilità tal-isforzi tal-bniedem u l-“kollox”
tal-Grazzja. Hi kienet g'addejja minn
kriji fil-kunvent g'ax kienet qed tit'abat wisq biex tag'raf dejjem iktar
l-Im'abba ta’ esù g'aliha, murija l-iktar fil-Misteru tal-G'id. Meta dan kollu kien sar ossessjoni g'aliha,
darba 'olmot 'olma. Rat lilha nnifisha
b'al tifla kejkna quddiem tara! enormi li ma jispi a qatt u li kull tar!a
kien ikbar minn sular. Dan it-tara!
kien jie'u g'al xi post meraviljuj imdawwal b’dija tal-g'aleb minn fejn kien
jinstema’ kant ta’ 'lewwa bla qies. Kemm xtaqet titla’ s’hemm dik
it-tifla! Fil-'olm ratha tit'abat u
tit'abat biex tixxabbat mal-ewwel tar!a, imma kollu ta’ xejn. Il-!enb tat-tar!a
kien lixx 'afna… u din kienet g'adha l-ewwel tar!a. Meta qatg'et qalbha, it-tifla po!!iet bilqeg'da
fl-art u bdiet tibki kemm tifla'. Imma

dak il-'in stess, sabet ru'ha merfug'a fil-keffa ta' id kbira u setag'na li
 !arriha b'g'alla 'il fuq 'il fuq u waslitha f'kemmm trod salib f'dak il-post
 tal-g'a'leb.

Meta qamet, Terejina ndunat li l-Mulej kien kellimha,
 u qalbha mtliet bil-fer' g'ax inteb'et li jekk g'all-bniedem ma jistax ikun,
 imma g'al Alla, iva, g'al Alla kollox jista' jkun. Il-Qdusija hi Grazzja minn Alla u mhux xi
 opra tal-bniedem. G'al din il-Grazzja
 g'andna nitolbu bla waqfien: il-Grazzja li nsiru qaddisin, 'ielsa, imfejqa minn
 lewwa u mimlijin im'abba g'al kul'add.
 Tant hi kbira l-Grazzja li tag'tina lil Kristu adult jg'ammarr fina, li
 Pawlu jg'id li min g'andu mara qisu m'g'andux, min hu sinjur qisu mhux, g'ax
 l-g'ana ta' lewwa jg'ammex g'al kollox dak ta' barra.

Qari

mill-Ewwel Ittra ta' San Pawl Appostlu lill-Korintin. 7, 29-31

Dan ng'idilkom,
 'uti: il-|mien qsar. &a jkunu, mela, dawk li g'andhom mara, b'allikieku ma
 g'andhomx; dawk li
 jibku, b'allikieku ma jibkux; dawk li jifir'u, b'allikieku ma jifir'ux; dawk li
 jixtru, b'allikieku ma g'andhom xejn; dawk
 li jgawdu d-dinja, b'allikieku ma jgawduhiex; g'ax is-sura ta' din id-dinja
 g'ad tg'addi!

Evan!elju

San

Pawl qal li |mien qsar, waqt li esù jibda l-missjoni tieg'U bil-kliem
 'Il-|mien huwa mitmum.' (v. 15).
 Importanti |mien la qed ng'ixu fl-ekonomija tal-mewt. Il-Missier ried li a'na nag'mlu esperjenza
 meraviljuja tal-ajja, darba biss, fuq din l-art. A'na konna f'mo' il-Mulej minn qabel
 il-'olqien tad-dinja biex ninqadew bi-|mien misluf lilna, b'din il-ajja, 'alli
 ng'arfuH, in'obbuH, naqduH u mmorru ngawduH g'al dejjem f'imkien fejn jispi a
 |mien g'ax kollox hu etern.

Kristu

jg'addi jsejja' l-ewwel dixxipli. Santu
 Wistin jg'id: 'Arisni Mulej, li ma jkollix dik l-isfortuna li Int tg'addi minn
 quddiemi u jien ma nindunax bik! Kristu
 qieg'ed isejja' b'alissa. Hu g'andu blonn il-lisem tag'na biex ikun jista'

jibni s-Saltna tieg'U fuq din l-art, b'alma darba kellu b'onn il-lisem tal-Ver!ni Marija biex ikun jista' jje' u lisem b'al tag'na.

Huwa

jsejja' bnedmin b'alna, forsi lilna, biex jimlihom bl-lspirtu tieg'u. Huwa dan li jag'mel lill-bniedem kapa i jitlaq kollox, ibiddel 'ajtu u jimxi wara l-Img'ellem. Sal-lum stess, nies i'allu xog'olhom, i'allu djarhom, i'allu familjari, 'bieb u l-ambjent g'alij g'alihom, biex jimxu wara l-Img'ellem, imur fejn imur. U hawn mhux qed nalludi g'all-qassisin, patrijiet u sorijiet biss, imma wkoll nies tal-familja b'alna u |g'a|ag'.

Iktar

minn darba, dan il-Van!elu se juja l-kelma “minnufih”. M’hemmx telf ta’ |mien. I|-|mien hu mitmum. Waslet is-sieg'a. “il-|jiemel tieg'i 'erqan biex jitlaq,” kiteb wie'ed poeta, “u jien se mmur nikseb saltnat!” L-esperjenza ta’ esù Kristu hi l-ikbar u l-isba' esperjenza li wie'ed jista’ jag'mel, u 'afna |g'a|ag' dan qeg'din jiskopruh, mimlijin 'e!!a biex ikunu parti minn Knisja dida li qeg'da titlesta g'al |minijiet lodda.

Versett:

Hallelujah. Is-Saltna ta’ Alla qorbot: emmnu fil-Bxara t-Tajba. Hallelujah.

Qari

mill-Evan!elju ta’ San Mark. 1, 14-20

Wara

li arrestaw lil wanni, esù mar il-Galilija jxandar l-Evan!elju ta' Alla u jg'id: "I|-|mien huwa mitmum, u s-Saltna ta' Alla waslet; indmu u emmnu fl-Evan!elju."

Waqf li kien g'addej ma' xatt il-ba'ar

tal-Galilija, lema' lil Xmun u 'l 'uh Indri qeg'din ikalaw ix-xbiek fil-ba'ar, g'ax kienu sajjeda. U esù qalilhom: "Ejjew warajja, u nag'mel minnkom sajjeda tal-bnedmin." U minnufih telqu x-xbiek, u marru warajh.

Wara li mexa ftit ie'or ra lil akbu
ta' {ebedew u lil 'uh wanni fid-dg'ajsa qeg'din isewwu x-xbiek, u
minnufih sejj'ilhom. U huma telqu lil missierhom {ebedew fid-dg'ajsa
mal-lavranti, u marru warajh.